

**Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Școala Doctorală Studii de Populație și Istoria Minorităților**

**Università degli Studi Roma Tre
Dipartimento di Scienze Politiche
Dottorato di Ricerca in Scienze Politiche**

**Influența exercitată de
Târgul „de fete” de pe Muntele Găina
în rândul comportamentului marital al locuitorilor
Munților Apuseni: arealul Alba-Hunedoara-Bihor-Arad,
în perioada 1850-1914. O analiză istorico-demografică**

**Teză de doctorat
–Rezumat–**

**Coordonator științific:
Prof. univ. dr. Ioan Bolovan**

**Coordonator științific în cotutelă:
Prof. Annunziata Nobile**

**Student-doctorand:
Iulia-Dorina Stanciu**

Cluj-Napoca

2021

CUPRINS

<i>Introducere. Încadrarea temei de cercetare .....</i>	3
<i>Capitolul I. Motivația alegerii temei. Surse. Metodologia cercetării.....</i>	14
I.1. Motivația alegerii temei	14
I.2. Surse.....	20
I.3. Metodologia cercetării	27
I.4. Delimitarea geografică a zonei analizate.....	36
<i>Capitolul II: Receptarea fenomenului festiv în literatura de specialitate. Tendințe generale și particulare .....</i>	49
II.1. Studiul fenomenului festiv în spațiile italian și spaniol. Considerații generale.....	49
II.2. Studiul fenomenului festiv în spațiul românesc. Considerații generale.....	61
<i>Capitolul III. Receptarea târgului „de fete” în literatura de specialitate .....</i>	83
III.1. Primele atestări – periplu între poezie, literatură și presă.....	85
III.2. Coordonate privind denumirea, originea, data și locul desfășurării târgului.....	90
III.2. Coordonate privind funcțiile târgului: economică, socială și maritală	98
<i>Capitolul IV. Imaginea târgului „de fete” reflectată în presă.....</i>	105
<i>Capitolul V. Analiza registrelor parohiale de stare civilă din zonele adiacente Muntelui Găina: Alba, Hunedoara, Bihor, Arad .....</i>	117
V.1. Premisele cercetării.....	117
V.2. Strategia aplicată în cercetare	125
V.3. Analiza comportamentului marital al locuitorilor din Alba	133
V.4. Analiza comportamentului marital al locuitorilor din Hunedoara	225
V.5. Analiza comportamentului marital al locuitorilor din Bihor și Arad.....	297
<i>Concluzii și prelungiri.....</i>	319
<i>Lista tabelor .....</i>	326
<i>Lista graficelor.....</i>	330
<i>Bibliografie.....</i>	332

Cuvinte cheie: Târgul „de fete”, Muntele Găina, sărbătoare tradițională rurală, registre parohiale, comportament marital, nupțialitate, sezonalitatea căsătoriilor

Introducere

Tema de cercetare *Influența exercitată de Târgul „de fete” de pe Muntele Găina în rândul comportamentului marital al locuitorilor Munților Apuseni: arealul Alba-Hunedoara-Bihor-Arad, în perioada 1850-1914. O analiză istorico-demografică* are ca element central târgul „de fete” de pe Muntele Găina, o manifestare având un caracter tradițional, din Munții Apuseni, care a generat, de-a lungul timpului, numeroase ipoteze cu privire la strategiile maritale la care recurgeau locuitorii zonelor adiacente (Alba, Hunedoara, Bihor, Arad). S-au lansat, în această direcție, o seamă de legende descriind o practică străveche, de vânzare a fetelor pe Muntele Găina în vederea căsătoriei, cu prilejul târgului. Observăm, așadar, existența unei practici nedemonstrate vreodată de către cercetători, prin utilizarea unor mijloace demne de un demers științific, dar care a fost menținută și reinventată în tradiția orală până astăzi, când i se valorifică strict potențialul turistic.

Dificultatea demersului nostru a fost dată de faptul că acest fenomen social, al târgului „de fete” de pe muntele Găina, se continuă și în prezent, bucurându-se de o reprezentare mereu actualizată a imaginii sale. Câtă vreme târgul se prezintă ca un fenomen continuu, fiind reconfigurat de la an la an, a fost necesar un grad sporit de atenție, pentru a nu denatura funcțiile anterioare ale târgului – pe care am încercat să le identificăm –, prin confundarea cu funcțiile actuale.

Dacă târgul „de fete” poate fi calificat drept o sărbătoare tradițională rurală care înglobează o serie de funcții, a căror evoluție a mers concomitent cu diferite perioade istorice, de la o *funcție economică* (schimbul de produse) și una *socio-culturală* (socializarea locuitorilor satelor izolate din Munții Apuseni), la funcțiile pe care epocile modernă și contemporană le-au impus – *funcția identitară* și *funcția turistică*, lucrarea de față a avut în vedere cercetarea *funcției (pre)maritale* a târgului, derivată din cea socio-

culturală și responsabilă de imaginarul construit în jurul târgului „de fete” de pe Muntele Găina¹.

La nivel de publicitate a târgului, funcția maritală pare a fi avut, dintotdeauna, predominanță, însă ea nu trebuie analizată independent de funcția socială, și nici de funcția economică. Procesul de selecție maritală nu poate fi separat de contextul social și nu trebuie să neglijăm cadrul geografic specific al acestor teritorii (regiuni muntoase, cu așezări în altitudine), determinând posibilități limitate ale locuitorilor de a interacționa într-un cadru comun. În același timp, este important de subliniat că unii dintre autorii care au publicat articole pe teme similare, au încercat să combată *funcția maritală* a târgului explicând denumirea acestuia ca fiind o încercare a autorilor străini, în special maghiari, de a calomnia factorul românesc, prin evidențierea practicilor greșite ale locuitorilor Munților Apuseni, de a-și vinde fetele cu scopul de a încheia căsătorii.

Prin studiul nostru, am încercat să abordăm subiectul de cercetare din dublă perspectivă – demografică, centrată în jurul analizei de date, și etno-antropologică – focusată pe analiza impactului social al târgului în cadrul comunității (observând imaginea târgului reflectată în literatura de specialitate și presă). Obiectivul nostru a fost acela de a construi o analiză care să ne poată ajuta să identificăm dacă, în fapt, manifestarea de pe Muntele Găina ar fi putut genera o influență asupra comportamentului marital al locuitorilor arealului de cercetare descris. O posibilă cale de a proba veridicitatea unei astfel de ipoteze a fost să utilizăm metoda despuierii registrelor parohiale de stare civilă, pentru a determina numărul căsătoriilor încheiate în lunile care se succed manifestării de pe Găina, și, în consecință, a compara totalul căsătorii înregistrate în acea perioadă cu numărul celor contractate în alte intervale ale anului. Dacă influența exercitată de târg ar fi fost una hotărâtoare, am presupus că numărul acelor căsătorii încheiate în prelungirea manifestării, ar fi fost mai mare decât cele realizate în alte luni din decursul unui an calendaristic. Așadar, ne-am propus să verificăm dacă, în acele comunități specifice din Munții Apuseni, fluctuației sezoniere a căsătoriilor, care implică, pe de-o parte, neabaterea de la normele impuse de biserică cu privire la posturile religioase și, pe de altă parte,

---

¹ Cu privire la *funcția identitară* a târgului, a se vedea: Iulia-Dorina Stanciu, „Abordarea Târgului de fete de pe Muntele Găina din perspectivă istorico-evolutivă”, în *Cibinium*, Complexul Național Muzeal ASTRA, Editura „ASTRA Museum”, Sibiu, 2015, p. 182.

respectarea ritmului muncilor agricole, i se suprapune această normă, având un caracter local, de alegere a partenerilor în contextul târgului „de fete” de pe Muntele Găina.

Surse

În vederea redactării lucrării, am utilizat o serie de surse complementare: izvoare inedite – registrele parohiale de stare civilă, izvoare editate – presă, recensăminte, precum și literatură de specialitate. Registrele parohiale de stare civilă cercetate provin din cadrul Direcțiilor Județene Alba, Hunedoara, Bihor și Arad ale Arhivelor Naționale. Acestea constituie o sursă extrem de importantă, dacă nu unica sau printre puținele conservate până în prezent, care ne poate ajuta să pătrundem în istoria acestor teritorii de mici dimensiuni, rămase neexploatare de-a lungul timpului. După cum nota și Pierre Chaunu, registrele parohiale „rămân cea mai bună și aproape unica sursă de documentare pentru istoria celor umili”². Analiza noastră a început în jurul anului 1850, un timp post-revoluționar marcat de schimbări esențiale pe planurile social, politic și economic, și s-a oprit în preajma Primului Război Mondial.

Astfel, analizând registrele parohiale de stare civilă, am putut observa dacă există o legătură directă între sărbătoarea tradițională de pe Muntele Găina și creșterea, în plan numeric, a căsătoriilor înregistrate, prin corelarea datei desfășurării târgului cu frecvența căsătoriilor din acel segment de timp. Totodată, registrele ne-au indicat vârsta indivizilor la momentul încheierii căsătoriei, precum și statusul acestora – june(ă), văduv(ă), concubin(ă) etc. Toate aceste elemente ne-au permis să construim o analiză de ansamblu asupra fenomenului marital din regiunea studiată.

Cercetările deja consolidate în jurul instituției căsătoriei au arătat că aceasta reprezintă nucleul sistemelor demografice din trecut³. Totodată, s-a specificat că întemeierea și formarea familiei, raportat la perioada studiată, se întâmpla în urma actului căsătoriei (de cele mai multe ori legală, concubinajul neavând proporții foarte mari)⁴. Această perspectivă consolidează relevanța de a analiza registrele parohiale de stare civilă, în raport cu intenția lucrării de față. Pe de altă parte, literatura de specialitate a dezbătut

---

² Pierre Chaunu, *Civilizația Europei Clasice*, vol. I, Editura Meridiane, București, 1989, p. 213.

³ Massimo Livi Bacci, *Populația în istoria Europei*, trad. Alina Vamanu, Polirom, Iași, 2003, p. 119.

⁴ Ioan Bolovan, „Considerații istorice și statistice privind căsătoria în Transilvania între 1851-1918”, în Ionuț Costea, Valentin Orga (coord.), *Familie și societate. Studii de istoria Transilvaniei*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 1999, p. 45.

îndelung caracterul contradictoriu al registrelor parohiale de stare civilă. Despre contrarietatea documentele ecleziastice s-a menționat și în volumul coordonat de Philippe Ariès și Georges Duby, subliniindu-se faptul că acestea sunt „surse supraabundente și lacunare, locvace și mute, zăvorând secretele vieții private”⁵.

Cu toate acestea, o cercetare ca cea pe care noi am construit-o ar fi fost de-a dreptul imposibil de realizat fără baza informațională pe care ne-au oferit-o izvoarele ecleziastice. Perspectiva aceasta este împărtășită și de către cercetătorii care s-au confruntat de timpuriu cu dileme similare, concluzionându-se că registrele bisericești sunt singurele în măsură să ne ofere o imagine asupra familiei din mediul rural, cel puțin cu referire la a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX⁶. Totodată, privilegiul de a putea construi o astfel de analiză vine din faptul că segmentul de timp indicat se suprapune, în parte, peste ceea ce Massimo Livi Bacci numea „marea transformare”, caracterizată prin desprinderea de vechiul sistem demografic, care debutează la începutul veacului al XIX-lea, și tranziția făcută înspre un sistem stabil, care definește, mai ales, ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, precum și începutul secolului XX⁷. Astfel, șansa de a construi o analiză „bine documentată” s-a datorat tocmai faptului că, în secolul al XIX-lea, apar și se consolidează aceste sisteme statistice naționale.⁸

O altă categorie semnificativă de surse este reprezentată de recensămintele de populație. În Transilvania, în cadrul limitelor temporale ale cercetării, putem identifica șapte recensăminte, începând cu limita inferioară a intervalului de referință, respectiv anul 1850, și continuând cu anii 1857, 1869 și 1880, 1890, 1900 și 1910⁹. Așa cum sublinia și Mircea Brie, aceste recensăminte fac posibilă punerea întregii populații aparținând anumitor localități în contextul demografic general¹⁰. În mod specific, pentru studiul de față, am utilizat informația provenind din aceste surse pentru a calcula rata nupțialității cu referire la anumite localități din Alba și Hunedoara.

---

⁵ Philippe Ariès, Georges Duby (coord.), *Istoria vieții private*, vol. VII, Editura Meridiane, București, 1997, p. 5.

⁶ Mircea Brie, *Căsătoria în nord-vestul Transilvaniei (a doua jumătate a secolului XIX- începutul secolului XX). Condiționări exterioare și strategii maritale*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2009, p. 17.

⁷ Massimo Livi Bacci, *op. cit.*, p. 149.

⁸ *Ibidem*.

⁹ Începând cu anul 1850, apare o rubrică care are un caracter de noutate, privitoare la starea cununaților la momentul încheierii căsătoriei, respectiv „june(ă)” sau „văduv(ă)”. A se vedea Mircea Brie, *op. cit.*, p. 19.

¹⁰ *Ibidem*, p. 21.

O parte a studiului nostru s-a concentrat pe anumite articole de presă, publicate în *Cultura poporului*, *Unirea Poporului*, *Tribuna*, *Familia* etc., între 1860 și 1925, câtă vreme impactul târgului și modul în care acesta era perceput de către comunitate erau reflectate și în presă. Am avut în vedere și literatura de specialitate, și, pe lângă lucrările apărute în spațiul românesc, șansa de a avea acces la literatura etno-antropologică din Italia și Spania ne-a permis să înțelegem tendințele generale manifestate în studiul fenomenului festiv rural.

Metodologie

Mai ales prin metodologia utilizată în *Capitolul V* al lucrării, am intenționat să conturăm o cercetare centrată pe o perspectivă istorico-demografică. Dezvoltată la începutul celei de-a doua jumătăți a secolului XX, odată cu apariția lucrării *Des registres paroissiaux et l'histoire de la population. Manuel de dépouillement et d'exploitation de l'état civil ancien*¹¹, a demografului Louis Henry și a istoricului-arhivist Michel Fleury, demografia istorică s-a fundamentat pe metoda despuierii registrelor parohiale de stare civilă¹².

Am pornit de la o analiză de natură cantitativă, examinând datele prin mijloace statistice, însă cercetarea a suportat, adesea, și accente de natură calitativă. În urma aplicării metodologiei specifice, prin intermediul analizei datelor, am putut să observăm o serie de aspecte, ca: data căsătoriei, vârsta mirelui și a miresei, starea civilă a mirelui și a miresei, localitățile de proveniență ale mirilor ș.a. În relație directă cu data încheierii căsătoriei, am putut analiza sezonalitatea căsătoriilor – aspectul care a stat la baza procesului nostru de cercetare și care ne-a ajutat să răspundem la următoarea întrebare-cheie, pe care am fixat-o încă din forma incipientă a proiectului nostru: *Putem califica participarea tinerilor la acest târg anual ca fiind motivul predominant pentru încheierea căsătoriilor în satele adiacente Muntelui Găina?* În încercarea de a răspunde acestei întrebări, nu am exclus din analiză faptul că ponderea căsătoriilor în funcție de lunile anului era influențată, la nivel

---

¹¹ Vezi Michel Fleury, Louis Henry, *Des registres paroissiaux à l'histoire de la populations. Manuel de dépouillement et d'exploitation de l'état civil ancien*, Editions de l'Institut national d'études démographiques, Paris, 1956.

¹² Sorina Bolovan, Ioan Bolovan, „Ștefan Pascu și demografia istorică în România”, în *Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca*, Seria Historia, an 2003, vol. XLII, p. 145.

general, și de muncile câmpului sau de perioadele de post impuse de Biserică, care în lumea satului aveau o valoare normativă, reglând conduita oamenilor.

Pentru perioada 1850-1914, registrele parohiale păstrate în Arhivele Naționale ale României tind înspre a fi complete, permițându-ne conturarea unui șantier de cercetare care s-a dorit a fi cât mai complex. Cu toate acestea, am fost nevoiți să ajustăm sfera de cercetare pe parcurs, câtă vreme pentru anumite localități pe care inițial le-am luat în considerare, ca fiind parte din arealul delimitat, nu am găsit documente în arhive, ceea ce ne-a determinat să le excludem de pe lista noastră. Cu privire la alte localități, deși am identificat dosare corespunzătoare în arhivă, au fost excluse din studiul nostru pentru că nu prezentau date suficiente și relevante pentru a putea fi încadrate în cercetare. Prin confruntarea datelor avute la dispoziție, am decis să structurăm analiza pe intervale de câte cinci ani, din cadrul perioadei mai largi 1850-1914, după cum urmează: un interval la începutul perioadei de referință (1859-1863), un interval intermediar (1888-1892) și un interval care acoperă sfârșitul perioadei cercetate (1908-1912).

În vederea fixării perioadei de referință de ansamblu, am avut în vedere și particularitatea pe care istoria Transilvaniei o manifestă în răstimpul cuprins între Revoluția de la 1848 și Primul Război Mondial, din perspectivă economică, demografică sau socială. Transilvania traversează, în acest interval, două regimuri demografice diferite, *l'ancien régime*, între 1850 și 1880, și tranziția sau revoluția demografică, între 1880 și 1910¹³. Este o etapă în care comunitățile rurale din Transilvania trec printr-o serie de măsuri de modernizare, ceea ce nu ar fi putut să nu aibă ecou și asupra manifestărilor comunitare locale, cum este și târgul „de fete”. Ca atare, am considerat segmentul 1850-1914 ca fiind și un ultim interval reprezentativ pe care l-am fi putut avea în vedere în raport cu dezideratul de a proba efectul târgului „de fete” asupra comunității cercetate. Dincolo de această perioadă, comunitatea rurală a suferit o serie de schimbări, iar funcțiile târgului au ajuns să fie alterate, ca rezultat al modernizării și intruziunii turistului (care a dat naștere *funcției turistice* a târgului).

---

¹³ Ioan Bolovan, „Aspecte privind populația Transilvaniei între 1850 și 1910 : schimbare, progres și/sau modernizare”, în *Schimbare și devenire în istoria României: lucrările Conferinței Internaționale Modernizarea în România în secolele XIX-XXI*, Cluj-Napoca, 21-24 mai 2007, p. 606.

Structura lucrării

Prin intermediul *Capitolului I*, am explicat metodologia pe care am utilizat-o și sursele la care am apelat, schițând structura întregului demers de cercetare și conturând întinderile temporală și spațială pe care le-am avut în vedere. În cadrul *Capitolului II*, am vizat o inițiere în domeniul antropologiei sărbătorii, prin referire la câteva volume și articole publicate în spațiile de cercetare italian și spaniol, care ne-au servit drept modele pentru propriul nostru demers de cercetare, conturând posibile modalități de analiză a unor sărbători rurale similare din spațiul european. În *Capitolul III* al lucrării, am sintetizat istoricului cercetărilor cu privire la târgul „de fete” de pe Muntele Găina, prin structurarea informațiilor relevante în raport cu data desfășurării, originea, denumirea și funcțiile târgului. Prin intermediul *Capitolului IV*, am prezentat modul în care târgul a fost descris în diferite articole de presă, încercând să observăm imaginarul creat în jurul târgului „de fete” de pe Muntele Găina. În *Capitolul V* al lucrării, care a reprezentat și punctul de maxim interes al demersului nostru, ne-am axat pe interpretarea datelor din registrele parohiale de stare civilă, deslușind influența efectivă a târgului în arealul cercetat.

Delimitarea geografică a zonei analizate

Zona de cercetare, formată preponderent din comunități sătești, se extinde pe o rază de aproximativ 50-60 de kilometri în jurul Vârfului Găina (1486 m.), parte din grupa montană a Munților Apuseni. O parte semnificativă a așezărilor cercetate din Munții Apuseni constă în sate cu case risipite, caracteristice regiunilor muntoase¹⁴. Satul risipit reprezintă o trăsătură etnografică specifică, fiind în mod particular cunoscut pentru că se prezintă sub formă de grupuri răslețe numite „crânguri”¹⁵.

Din punct de vedere al numărului de localități incluse în cercetare, regiunile Alba (29 localități) și Hunedoara (43 localități) au avut o contribuție fundamentală la conturarea tezei, fiind cele două teritorii care acoperă în mod majoritar arealul delimitat de noi. Cât privește regiunile Bihor și Arad, numărul localităților incluse în cercetare și provenind din aceste zone este considerabil mai mic: Bihor (5 localități) și Arad (10 localități).

---

¹⁴ Lucia Apolzan, *Sate-crânguri din Munții Apuseni- observații asupra așezării lor sociale*, Editura Ramuri, Craiova, 1944, p. 4.

¹⁵ *Ibidem*.

Analiza registrelor parohiale de stare civilă din arealul Alba, cu accent pe sezonalitatea căsătoriilor

Înainte de a analiza sezonalitatea căsătoriilor, a fost relevant să identificăm perioada din an în care târgul „de fete” se organiza. Evenimentul se desfășura, inițial, în prima sau a doua duminică după prăznuirea Sfinților Petru și Pavel, după ritul vechi sau stilul vechi, corespunzător calendarului iulian, respectiv în cea mai apropiată duminică de prăznuirea de către ortodocși și greco-catolici a Sfântului Mare Prooroc Ilie Tesviteanul, conform calendarului gregorian sau de rit nou. Cele două calendare înregistrează o diferență de 13 zile, și, având în vedere faptul că perioada de timp studiată de noi se încadrează în sistemul vechiului calendar, am căutat să observăm o eventuală influență a târgului către finalul lunii iunie, eventual cu o prelungire și asupra lunii iulie.

Mai mult decât atât, registrele parohiale de stare civilă conțin o rubrică „Când s-a făcut încredințarea sau tocmeala?”, care a fost interesant de urmărit în raport cu intențiile cercetării noastre, ajutându-ne să determinăm o regulă generală privind timpul care s-ar fi putut scurge între posibilitatea de a găsi un partener pe Muntele Găina și nunta propriuzisă. Analiza efectuată pe anumite registre parohiale a arătat că efectele târgului ar fi putut să fie vizibile în perioada iunie-iulie, cu o posibilă prelungire în luna august.

O cercetare anterioară din domeniul demografiei istorice a arătat că, în societățile tradiționale, „cele mai multe căsătorii se realizau în luna noiembrie, la încheierea sezonului agricol, și în lunile de iarnă (ianuarie și februarie) când țăranul nu era reținut nici de constrângerile bisericesti, nici de cele ale gospodăriei”¹⁶. Această paradigmă este întărită de bibliografia internațională a domeniului, care arată că „familia europeană era reglată de doi factori majori și parțial conflictuali” – „primul era reprezentat de economia majoritar agrară și relativ avansată, asociată cu agricultura bazată pe plug”, în vreme ce al doilea era reprezentat „de reglementările Bisericii creștine și de eforturile ei de a se impune ca «mare organizație»”¹⁷. Repartiția sezonieră a căsătoriilor trebuie interpretată, așadar, prin referire la aceste două coordonate menționate anterior.

---

¹⁶ Mircea Brie, *Familie și societate în nord-vestul Transilvaniei: a doua jumătate a secolului XIX- începutul secolului XX*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2008, p. 119.

¹⁷ Jack Goody, *Familia europeană. O încercare de antropologie istorică*, trad. Silvana Doboș, Editura Polirom, Iași, 2003, p. 145.

Modelul unei fluctuații sezoniere accentuate a căsătoriilor a fost vizibil și în regiunea Alba, raportat la perioada studiată. Între 1859-1863, cele mai multe dintre căsătoriile înregistrate în arealul Alba au fost încheiate în noiembrie (190 de căsătorii), apoi, un număr semnificativ de căsătorii a fost înregistrat în luna februarie (162 de căsătorii), urmată de lunile mai (143 de căsătorii), ianuarie (126 de căsătorii) și iulie (105 căsătorii). Analiza a arătat faptul că în restul lunilor s-au înregistrat sub 100 de căsătorii.

Acest model al distribuției sezoniere a căsătoriilor – cu două creșteri semnificative în noiembrie și februarie – a fost, de fapt, identificat în cadrul tuturor regiunilor studiate, fără excepție. Cu privire la lunile iunie-august, când târgul „de fete” ar fi putut să aibă o influență asupra zonei studiate, am observat că valorile atinse în iunie erau sub valorile înregistrate în ianuarie, februarie, mai și noiembrie. De asemenea, valorile atașate lunii iulie, deși prezentau o ușoară creștere a numărului de căsătorii comparativ cu luna iunie, înregistrau valori sub cele observate în lunile ianuarie, februarie, mai și noiembrie. În privința lunii august, scăderea numărului de căsătorii a fost extrem de vizibilă, la aproape jumătate din numărul căsătoriilor înregistrate în iulie. După luna august, numărul căsătoriilor a început să urmeze un *trend* ascendent, până în luna decembrie, când s-a înregistrat, din nou, o scădere semnificativă.

În esență, lunile de vară (iunie-august), cele care au generat nevoia acestei analize, au fost identificate ca fiind segmentul din an când numărul căsătoriilor a înregistrat cele mai reduse variații. Așadar, nu ne-am putut referi la o creștere semnificativă a numărului de căsătorii, care să fi fost asociată, în mod absolut, desfășurării târgului „de fete” de pe Muntele Găina. Cu toate acestea, am sesizat că între lunile iunie și iulie s-a înregistrat o ușoară creștere, ca apoi, luna august să prezinte o descreștere vizibilă, recuperată, parțial, în septembrie, când s-a reluat activitatea maritală, pe măsura finalizării lucrărilor agricole. Astfel, pentru prima secvență, 1859-1863, ipoteza noastră de lucru nu s-a verificat în mod absolut, însă am continuat analiza încercând să observăm dacă au existat tendințe similare pentru secvențele 1888-1892, respectiv 1908-1912.

Extinzând analiza la nivelul celei de-a doua secvențe studiate, am putut observa că nu au existat diferențe semnificative comparativ cu intervalul 1859-1863. Astfel, cele mai multe căsătorii s-au înregistrat în februarie (370 de căsătorii), noiembrie (293 căsătorii), iulie (210 căsătorii), octombrie (170 căsătorii), iunie (165 căsătorii) și ianuarie (100

căsătorii). De asemenea, am sesizat că lunile noiembrie și februarie au rămas lunile favorite pentru încheierea căsătoriilor, însă, pentru al doilea segment, în topul clasamentului s-a poziționat luna februarie.

În lunile martie, aprilie și mai numărul total al căsătoriilor înregistrate a fost extrem de redus, neexistând variații semnificative: martie (34 căsătorii), aprilie (32 căsătorii), mai (28 căsătorii). Am remarcat, de asemenea, faptul că numărul căsătoriilor înregistrate în luna februarie (370 căsătorii), de-a lungul secvenței 1888-1892, a fost de aproape patru ori mai mare decât cel consemnat în ianuarie (100 căsătorii), o creștere remarcabilă care nu s-a mai atins la nivelul niciunui dintre intervalele studiate. În luna august am putut identifica, la fel ca în secvența precedentă, un număr redus al căsătoriilor înregistrate, iar raportat la perioada iunie-iulie, aflată în centrul atenției noastre, analiza a arătat, din nou, o ușoară creștere a numărului de căsătorii. Lunile septembrie și octombrie, corespunzătoare acestui interval, au descris valori ușor mai reduse față de cele din iunie și iulie.

Cu privire la cel de-al treilea interval, 1908-1912, un număr crescut al căsătoriilor s-a menținut în lunile februarie (241 căsătorii) și noiembrie (230 căsătorii). Pe locul al treilea, ca număr de căsătorii înregistrate, s-a poziționat luna iulie (203 căsătorii), urmată de mai (160 căsătorii) și ianuarie (152 căsătorii). De asemenea, am remarcat faptul că s-au menținut punctele de minim martie și decembrie, iar creșterea numărului de căsătorii între lunile iunie și iulie a fost chiar mai vizibilă decât în intervalele anterioare.

Dacă, în segmentul 1859-1863, au fost consemnate 95 de căsătorii în iunie și 105 căsătorii în iulie, pe parcursul secvenței 1888-1892, ne-am referit la 165 de căsătorii în iunie comparativ cu 210 căsătorii în iulie, pentru ca al treilea interval să aducă o creștere chiar mai semnificativă, de la 121 căsătorii în iunie la 203 căsătorii în iulie. Aceste valori, deși nu s-au remarcat ca fiind suficient de convingătoare pentru a proba un comportament marital standard, determinat de târgul „de fete” de pe Muntele Găina, au reprezentat, totuși, creșteri notabile, dacă luăm în calcul faptul că sezonul agricol era în plină desfășurare în acea perioadă a anului.

Ca atare, această structură a sezonității căsătoriilor evidențiată anterior ar fi putut fi considerată drept o excepție având un caracter local, și fiind determinată de târgul „de fete” de pe Muntele Găina, în această regiune specifică din Alba. Cu toate acestea, deși funcția maritală a târgului nu ar fi putut fi exclusă total, nu a existat nici o certitudine

absolută în privința unei conexiuni clare între târgul „de fete” și numărul căsătoriilor încheiate pe perioada sezonului de vară.

Însă, cum în Hunedoara, Bihor și Arad, o potențială influență a târgului ar fi putut fi cu greu identificată, acest aspect a condus la ideea că, dacă ar fi fost să căutăm anumite tendințe generale în raport cu târgul „de fete” de pe Muntele Găina, aceste ar fi putut fi găsite în Alba, câtă vreme în această regiune a existat o clară tendință ascendentă a numărului de căsătorii înregistrate în iulie, comparativ cu luna iunie. Nu am fi putut să ajungem la această concluzie fără să fi avut oportunitatea să comparăm rezultatele obținute pentru zona Alba cu cele privitoare la alte zone (unele studiate de către alți cercetători), și să observăm că, în general, nu se realizau căsătorii pe perioada verii, în Transilvania celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX. Aceasta nu este o concluzie singulară în peisajul demografiei istorice din România, anumite studii anterioare pe teme similare sugerând aceleași direcții privind sfera transilvăneană, în perioada indicată. Ca atare, putem concluziona că ceea ce am observat în Alba era, mai degrabă, o excepție sau o realitate eminentă locală, neverificată prin comportamentul marital al locuitorilor altor zone (în acest caz, Hunedoara, Bihor sau Arad).

Concluzii

Una dintre concluziile pe care le putem formula este că, exceptând situația corespunzătoare regiunii Alba, unde numărul căsătoriilor a crescut între lunile iunie și iulie – un comportament marital neobișnuit pentru perioada studiată – *trendul* general, cu privire la alte spații din Transilvania, era acela de manifesta un număr redus al căsătoriilor înregistrate pe perioada verii. În Alba, valorile generale au indicat un comportament marital modificat, însemnând că lunile iunie și iulie au fost identificate ca vârfuri secundare de nupțialitate, în mod evident prezentând valori mai scăzute decât februarie sau noiembrie – lunile favorite pentru încheierea căsătoriilor – dar mult mai ridicate decât valorile consemnate în alte spații, acoperite prin studiul de față sau prin contribuții similare pe care le-am identificat. Având în vedere aceste observații, putem aprecia că funcția maritală a târgului poate fi parțial verificată, aceasta având un posibil efect asupra teritoriului studiat din Alba.